

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ПРАВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення семінарських занять та організації
самостійної роботи з дисципліни

«ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ КУЛЬТУРИ»

для студентів усіх спеціальностей
денної та заочної форм навчання

Дрогобич-2025

Методичні рекомендації для проведення семінарських занять та організації самостійної роботи з дисципліни «Історія зарубіжної культури» для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання [Електронний ресурс] / уклад. І.О. Дмитрик. – Дрогобич : ДонНТУ, 2025. – 38 с.

Методична розробка включає вступ, методичні рекомендації до підготовки і проведення семінарських занять, тематику та структуру семінарських занять курсу, питання для самоконтролю, питання та завдання для самостійної роботи, тести, перелік питань для підсумкового контролю знань, список рекомендованої літератури.

Розраховані на студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання для підготовки до навчальних занять з дисципліни «Історія зарубіжної культури».

Укладач: Дмитрик І.О., к. істор.н, доцент, доцент кафедри історії та права

Рецензент: Сурженко В.М, старший викладач кафедри історії та права

Затверджено навчально-методичним відділом ДонНТУ,
Протокол № 8 від 24.06.2025 р.

Розглянуто на засіданні кафедри історії та права,
протокол № 11 від 02.06.2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Методичні рекомендації до підготовки і проведення семінарських занять та виконання завдань в межах самостійної роботи студента.....	6
2. Тематика та структура семінарських занять курсу.....	10
3. Організація самостійної роботи студентів.....	18
4. Завдання для самостійного виконання	22
5. Тести.....	27
6. Перелік питань для підсумкового контролю.....	31
Список рекомендованої літератури.....	33
Додатки.....	36

ВСТУП

«Історія зарубіжної культури» входить до переліку дисциплін вільного вибору студентів ДВНЗ «ДонНТУ», які спрямовані на формування soft skills. Вивчення цієї дисципліни допоможе студентам усвідомити і засвоїти унікальний культурно-історичний досвід, який створювався і накопичувався людством з епохи палеоліту до сьогодення. Набуті знання можуть стати підґрунтям для вдосконалення особистих якостей здобувачів освіти, виховання поваги до культурного різноманіття, формування творчого підходу до професійної діяльності та соціальної взаємодії.

Тематика лекційних та семінарських занять, завдання самостійної роботи студентів присвячені базовим проблемам історії та теорії культури, її типам і формам. Увага курсу зосереджена на основних культурно-історичних осередках світу, специфіці та провідних тенденціях культурно-історичних епох, шедевральних творах митців, які зробили найбільш цінний внесок до скарбниці світової культури.

Метою навчальної дисципліни є формування у студента цілісного уявлення про культуру, особливості культуротворчого процесу, історію зарубіжної культури [10].

Основним завданням вивчення дисципліни є не лише знання особливостей кожної культурно-історичної доби з урахуванням соціально-економічних та політичних процесів, фактів, основних персоналій, мистецьких творів, а й розуміння закономірностей та взаємозв'язку між компонентами культури. Виховується можливість аналізу сучасної культуротворчої ситуації [10].

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати* [10]:

- загальні етапи культурно-історичного процесу;
- поняття цивілізації, культурної доби, культурної парадигми;
- провідні тенденції розвитку світової культури, світоглядні системи та

художні стилі, властиві історико-культурним епохам;

- шедеври світового мистецтва;
- творчу біографію провідних діячів культури, які визначають характер тієї чи іншої епохи;
- сутність сучасного процесу розвитку світової культури.

вміти [10] :

- використовувати відповідний понятійно-категоріальний апарат;
- змістовно і послідовно аналізувати основні культурні епохи, їх історико-культурні пам'ятки;
- визначати природу різних жанрів художньої творчості і видів мистецтв, орієнтуватися у багатому світі духовної культури;
- демонструвати розуміння специфіки різних культурно-історичних періодів;
- робити висновки й узагальнення щодо культурологічних проблем;
- збагачувати власний культурний досвід шляхом самовдосконалення і саморозвитку;
- самостійно складати конспект, тези, відповідь на семінарське заняття, конференцію, готувати якісні презентації;
- враховувати культурні та міжнаціональні особливості, використовувати набуті знання у фаховій діяльності та громадській активності.

Опанування дисципліни сприяє розвитку критичного мислення, естетичного смаку, поваги до культурної спадщини, толерантного ставлення до культурних відмінностей.

Методична розробка включає вступ, методичні рекомендації до підготовки і проведення семінарських занять, тематику та структуру семінарських занять курсу, питання для самоконтролю, питання та завдання для самостійної роботи, тести, перелік питань для підсумкового контролю знань, список рекомендованої літератури [15].

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття є однією з базових форм аудиторних навчальних занять. Вони передбачають колективне обговорення студентами актуальних проблем курсу під керівництвом викладача і покликані систематизувати, поглибити і закріпити отриманні студентами знання.

Підготовка до семінарських занять з дисципліни «Історія зарубіжної культури» дозволяє студенту сформувати навички роботи з навчальною літературою, першоджерелами, довідниками, науковою літературою, ілюстративним матеріалом, а також розвинути навички критичного мислення, формування доповіді, здійснення виступу перед студентами групи або потоку.

Тематика семінарів узгоджується з лекційним курсом і сприяє поглибленому розгляду окремих культурних феноменів, творів мистецтва, біографій видатних діячів культури.

Головна перевага семінарських занять полягає в тому, що вони вимагають від студентів систематичної самостійної роботи над навчальним матеріалом, а це активізує навчальний процес, робить його більш ефективним. Така форма діяльності спонукає студентів до формування власної точки зору, надає можливість її висловлювати, залучаючи аргументи, вибудовувати діалог з іншими учасниками дискусії.

Під час семінарів студенти аналізують художні твори (живопис, літературу, музику), обговорюють оригінальність композиції, жанрові і стильові характеристики, сюжетне і символічне наповнення пам'яток культури, зіставляють культурні явища різних епох. Заняття відбуваються у форматі завчасно підготовлених доповідей і відкритої дискусії, що стимулює розвиток комунікативних компетентностей студентів.

Важливою умовою опанування дисципліни є сумлінне ставлення до кожного семінару. На семінарське заняття необхідно готувати виступи за кожним пунктом плану запропонованої теми. Рівень підготовки визначається

знанням змісту основних питань теми, базових понять, готовністю до самостійного виступу з доповіддю та презентацією і до доповнення виступів інших студентів, участі в обговоренні дискусійних аспектів теми.

Структура доповіді передбачає наявність вступу, основної частини та заключної частини. Вільний виклад матеріалу під час виступу унеможлиблює суцільне зачитування студентом завчасно підготовленого тексту, виступ обов'язково має завершуватись висновком.

Підготовка доповіді має містити наступні елементи:

- визначення культурно-історичної епохи із вказівкою хронологічних та географічних меж;
- надання характеристики культурно-історичній епосі: тенденції, стилі, представники;
- пояснення основних термінів, які використовуються під час доповіді;
- аналіз конкретних витворів мистецтва, творчої біографії найяскравіших митців;
- масштаб впливу певного стилю, автора, пам'ятки на подальший розвиток культури.

Специфікою дисципліни «Історія зарубіжної культури» обумовлена вимога підбору і широкого використання візуальних джерел до кожної теми. Ілюстративний матеріал може складатись із репродукцій картин, світлин пам'яток архітектури і скульптури, фото або відео експозицій музеїв, туристичних об'єктів, портретів видатних діячів світової культури. Без широкого залучення ілюстративного матеріалу неможливо досягнути особливості художніх стилів, шкіл, напрямів, технік, методів, зрозуміти логіку основних періодів світової культури.

При оцінюванні виступів студентів враховуються:

- глибина аналізу теми;
- логічність і аргументованість виступу;
- якість підбору, аналізу та оформлення ілюстративного матеріалу;
- активність та змістовність в обговоренні;

- володіння понятійно-категоріальним апаратом;
- вміння робити висновки.

Необхідним елементом опанування курсу є знання ілюстративного матеріалу, тому значну увагу при підготовці до семінарських занять необхідно приділяти не тільки підбору і оформленню для демонстрації, а й аналізу репродукцій найбільш відомих творів образотворчого мистецтва, зображень пам'яток архітектури. Це сприятиме засвоєнню набутих знань.

Під час семінарських занять здійснюється не тільки поточний, а й проміжний контроль знань, що може мати форму тестування, фронтального опитування, вікторини із залученням ілюстративного матеріалу.

Самостійна робота студентів є різновидом навчальної діяльності, вона сприяє систематизації та закріпленню отриманих знань і навичок, розвитку відповідальності, організованості та ініціативності, творчого підходу до вирішення завдань навчального і фахового рівнів.

Самостійна робота є невід'ємною складовою засвоєння навчального матеріалу. Вона передбачає як підготовку до лекцій і семінарів, так і виконання завдань: аналізу творів мистецтва, створення конспектів, презентацій, робота над усними доповідями та письмовими роботами для виступів на конференції або участі в науковому конкурсі, підготовка до всіх форм контролю.

В процесі виконання завдань у студентів виникає необхідність цілісного і системного сприйняття змісту дисципліни «Історія зарубіжної культури», потреба в пошуку додаткової інформації та використанні навчальної та наукової літератури. Саме в наукових виданнях відображено сучасні тенденції та підходи до розгляду запропонованих тем курсу.

Мета, обсяг, конкретна тема і тип завдання, рівень складності виконання і рівень підготовки здобувачів вищої освіти обумовлюють вибір індивідуальної чи групової форми виконання.

У процесі самостійної роботи студенти застосовують отримані знання на практиці, розвивають аналітичне мислення, формують цілісне уявлення про

культурні процеси. Результати самостійної діяльності враховуються під час поточного і проміжного контролю знань.

2. ТЕМАТИКА ТА СТРУКТУРА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ КУРСУ

Семінарське заняття № 1. Вступ: основні поняття, походження культури. Ранні форми культури.

План

1. Особливості культури первісного суспільства.
2. Концепції походження мистецтва.
3. Образотворче мистецтво (живопис, графіка, скульптура) та архітектура первісного суспільства:
 - а) період палеоліту;
 - б) період мезоліту та неоліту.
4. Первісні форми релігійних вірувань, їх специфіка та особливості.

Література [1,2,3,4,5,8,9,14,16,17]

Запитання для самоконтролю:

1. Назвіть джерела вивчення первісних форм мистецтва і релігії. Охарактеризуйте основні складнощі роботи з ними для реконструкції причин і способів творення матеріальних пам'яток культури та духовних практик в період палеоліту, мезоліту, неоліту, енеоліту.
2. Назвіть не менше 3-х концепцій виникнення мистецтва. Яка з концепцій є найбільш переконливою для Вас особисто?
3. Які особливості первісного мистецтва Ви можете виокремити?
4. Де були знайдені найбільш відомі культурно-історичні пам'ятки палеоліту?
5. Назвіть форми первісного мистецтва.
6. В чому головні відмінності наскельного живопису періоду палеоліту від періоду неоліту.
7. Дайте визначення терміну «табу» в контексті історії первісності. Які функції воно мало для первісних людських колективів ?

Семінарське заняття № 2. Культура Стародавнього Єгипту та Стародавньої Месопотамії.

План

1. Загальна характеристика культурного простору Стародавнього Єгипту та Стародавньої Месопотамії: писемність і література, освіта і науково-практичні знання, релігійно-міфологічні уявлення.
2. Образотворче мистецтво (скульптура, живопис) Стародавнього Єгипту.
3. Архітектура Стародавнього Єгипту.
4. Образотворче мистецтво (скульптура, рельєфи, живопис) Стародавньої Месопотамії.
5. Архітектура Стародавньої Месопотамії.

Література [1,2,3,4,5,6,8,9,12,14,16,17]

Запитання для самоконтролю:

1. *Визначте особливості писемності перших цивілізацій.*
2. *Встановіть спільне та особливе в розвитку культури Стародавнього Єгипту та Стародавньої Месопотамії.*
3. *Визначте хронологічні межі та назвіть основні етапи розвитку культури Стародавнього Єгипту.*
4. *Розкрийте поняття художнього канону мистецтва Стародавнього Єгипту.*
5. *Яке значення міф про Осіріса та Ісиду має для Стародавнього Єгипту та світової культури?*
6. *Якими досягненнями збагатила світову архітектуру шумерсько-вавилонська цивілізація?*
7. *Яке значення епос про Гільгамеша має для культури Стародавньої Месопотамії та світової культури?*
8. *Які архітектурні пам'ятки Стародавнього Єгипту та Стародавньої Месопотамії збереглися до нашого часу?*

Семінарське заняття № 3. Культура Античного світу.

План

1. Образотворче мистецтво (скульптура, живопис, кераміка) Стародавньої Греції.
2. Архітектура Стародавньої Греції.
3. Зародження та розвиток театру в добу Античності. Олімпійські ігри.
4. Архітектура Стародавнього Риму.
5. Образотворче мистецтво (скульптура, живопис) Стародавнього Риму.

Література [1,2,3,4,5,6,8,9,12,14,16,17]

Запитання для самоконтролю:

1. *В чому полягає відмінність античної цивілізації від цивілізацій Стародавнього Сходу?*
2. *Назвіть основні етапи історії культури Стародавньої Греції.*
3. *Визначте досягнення та причини занепаду Мінойської та Мікенської палацових цивілізацій.*
4. *Порівняйте відвідування театральної вистави в Стародавній Греції та сучасній Україні.*
5. *Перелічіть видатних скульпторів Стародавньої Греції класичного періоду та їх твори.*
6. *Надайте характеристику основним періодам розвитку культури Стародавнього Риму.*
7. *Надайте характеристику ідеї та особливостям споруди Пантеону.*
8. *Назвіть спільні і відмінні риси давньогрецької та давньоримської скульптури.*
9. *В чому полягає цінність античної культури для європейської культури?*

Семінарське заняття № 4. Середньовічна європейська культура.

План

1. Загальна характеристика європейської культури доби Середньовіччя.
2. Мистецтво Візантії.
3. Рицарська культура.
4. Романський стиль у культурі середньовічної Європи.
5. Готика в культурі середньовічної Європи.

Література [1,2,3,4,5,7,8,9,11,14,16,17,19]

Запитання для самоконтролю:

1. *Яким було призначення мистецтва в візантійському соборі? Наведіть приклади споруд сакральної візантійської архітектури.*
2. *Надайте характеристику культу Прекрасної Дами.*
3. *Визначте роль і значення християнської церкви в культурних процесах європейської культури доби Середньовіччя.*
4. *Проаналізуйте архітектурні особливості абатства Марії Лаах (Німеччина).*
5. *Проаналізуйте архітектурні особливості Шартрського собору (Франція).*
6. *Визначте національні особливості готичного стилю Франції, Німеччини, Англії.*
7. *Порівняйте втілення романського і готичного стилів в скульптурі.*
8. *Проаналізуйте тематику образотворчого мистецтва європейської культури доби Середньовіччя. Які теми були найбільш популярними, чим це пояснюється?*
9. *Які риси були притаманні карнавальній культурі Середньовіччя?*

Семінарське заняття № 5. Культура Відродження.

План

1. Загальні ідеї та риси Відродження. Періодизація.
2. Архітектура Відродження.
3. Скульптура Відродження.
4. Живопис Відродження.
5. Музичне та театральне мистецтво Відродження.

Література [1,2,3,4,5,8,9,11,14,16,17,19,20]

Запитання для самоконтролю:

1. *Який вплив гуманізм і антропоцентризм мали на культурні процеси Відродження?*
2. *Надайте характеристику проторенесансу і Ранньому Відродженню. та назвіть представників цих періодів.*
3. *Опишіть творчий метод Леонардо да Вінчі. Назвіть основні напрямки його діяльності та найбільш відомі роботи.*
4. *Надайте характеристику творчості Рафаеля Санті.*
5. *З'ясуйте історію розпису Сікстинської капели у Ватикані. Чому вона стала однією з найбільш відомих пам'яток італійського Ренесансу?*
6. *Поясніть феномен Флоренції в історії культури Відродження. Які чинники сприяли створенню у Флоренції шедеврів світової культури?*
7. *Проаналізуйте архітектурні особливості собору Санта-Марія-дель-Фйоре (Флоренція, Італія).*
8. *Визначте специфічні риси Північного Відродження, назвіть його основних представників.*
9. *Проаналізуйте тематику живопису Нідерландів в епоху Північного Відродження. Хто був замовником картин?*

**Семінарське заняття № 6. Західноєвропейська культура
XVII-XVIII століть.**

План

1. Архітектура бароко.
2. Живопис та скульптура бароко.
3. Архітектура класицизму.
4. Живопис та скульптура класицизму.
5. Музичне та театральне мистецтво Нового часу та Просвітництва.

Література [1,2,3,4,5,8,9,11,14,16,18,19,20]

Запитання для самоконтролю:

1. *Надайте загальну характеристику соціокультурним змінам в період Нового часу та Просвітництва.*
2. *Проаналізуйте архітектурні особливості собору Санта-Марія-делла-Салуте (Венеція, Італія).*
3. *З'ясуйте основні віхи творчої біографії Джованні Лоренцо Берніні. Назвіть найбільш відомі його роботи.*
4. *Проаналізуйте архітектурні особливості Версальського палацу (Франція).*
5. *Чим стиль рококо відрізняється від стилю бароко?*
6. *Визначте характерні риси класицизму.*
7. *Епоха класицизму має найбільш вагомий спадок в межах якої національної школи?*
8. *Назвіть видатних представників французького класицизму в живописі та надайте характеристику найбільш відомим картинам.*
9. *Як пов'язані із класицизмом в архітектурі ідеї регулярного парку і англійського парку?*

Семінарське заняття № 7. Культура XIX ст. – початку XX ст.

План

1. Романтизм як світосприйняття та напрямок в мистецтві.
2. Розвиток реалізму в західноєвропейському мистецтві.
3. Мистецтво імпресіонізму та постімпресіонізму. Творчість Клода Моне, Вінсента Ван Гога.
4. Мистецтво і архітектура модерна.
5. Музичне та театральне мистецтво XIX ст. – початку XX ст.

Література [1,2,3,4,5,8,9,11,14,16,18,19]

Запитання для самоконтролю:

1. *В яких умовах відбувається розвиток європейської культури у XIX ст.? Який вплив на розвиток культури мали соціальні ідеї та рухи, емансипація, досягнення техніки, некласична філософія?*
2. *З'ясуйте основні віхи творчої біографії Ежена Делакруа. Назвіть найбільш відомі його роботи.*
3. *Назвіть основні риси імпресіонізму.*
4. *З'ясуйте основні віхи творчої біографії Клода Моне. Назвіть найбільш відомі його роботи.*
5. *Проаналізуйте історію створення та художні особливості картини Вінсента Ван Гога «Зоряна ніч».*
6. *З'ясуйте основні віхи творчої біографії Густава Клімта. Назвіть найбільш відомі його роботи.*
7. *Проаналізуйте історію створення та художні особливості Храму Святого Сімейства або Саграда Фамілія (Барселона, Іспанія).*
8. *Надайте характеристику розвитку оперного мистецтва в XIX ст.*

Семінарське заняття № 8. Культура XX століття. Постмодернізм і сучасна культура.

План

1. Визначні архітектурні споруди XX-XXI ст.
2. Визначні картини XX-XXI ст.
3. Визначні скульптури XX-XXI ст.
4. Театральне мистецтво і кіномистецтво XX-XXI ст.
5. Постмодернізм у світовій культурі: загальна характеристика та прояви.

Література [1,2,3,4,5,8,9,13,14,16,18]

Запитання для самоконтролю:

1. *Дайте визначення поняттям елітарна і масова культура. Як вони розвивались у XX ст.?*
2. *Проаналізуйте історію створення та художні особливості Сіднейського оперного театру (Австралія).*
3. *З'ясуйте основні віхи творчої біографії Захи Хадід. Назвіть найбільш відомі її роботи.*
4. *Якою є роль кубізму в європейському мистецтві? Назвіть основних представників напрямку.*
5. *Проаналізуйте історію створення та художні особливості картини Рене Магрітт «Закохані».*
6. *Назвіть основні риси та представників абстрактного експресіонізму.*
7. *З'ясуйте основні віхи творчої біографії Енді Воргола. Назвіть найбільш відомі його роботи.*
8. *Які нові форми театрального мистецтва з'являються у XX ст.?*

3. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема 1. Вступ: основні поняття, походження культури. Ранні форми культури.

Питання та завдання:

1. Які підходи до класифікації культур Ви знаєте?
2. В чому полягав синкретизм первісної культури?
3. Поясніть концепцію осьового часу К. Ясперса.
4. Проаналізуйте ідею праці Х. Ортеги-і-Гасета «Дегуманізація мистецтва».

Література [1,2,3,4,5,8,9,14,16,17]

Тема 2. Культура Стародавнього Сходу.

Питання та завдання:

1. Надайте опис археологічним розкопкам гробниці Тутанхамона. В чому цінність знайдених в ній речей для історії мистецтва?
2. Прослідкуйте зміни в будівництві пірамід Давнього і Середнього царств Стародавнього Єгипту.
3. Поясніть зв'язок між зикуратами та біблійною історією про Вавилонську вежу.
4. Складіть власний рейтинг досягнень художньої культури країн Стародавнього Сходу, надайте характеристику першим трьом досягненням.

Література [1,2,3,4,5,6,8,9,12,14,16,17]

Тема 3. Культура Античності.

Питання та завдання:

1. Надайте опис повсякденню давніх греків: назвіть основні заняття, традиційні форми дозвілля, різновиди одягу та житла.
2. Який вплив мала міфологія та філософія на культуру Стародавньої Греції. Проілюструйте свою відповідь конкретними прикладами, описами витворів мистецтва.
3. Назвіть основні типи кераміки давніх греків, теми та техніки вазопису.
4. Надайте характеристику ідеї та особливостям споруди Колізею.

Література [1,2,3,4,5,6,8,9,12,14,16,17]

Тема 4. Середньовічна європейська культура.

Питання та завдання:

1. Як виник термін «Середньовіччя»? Які хронологічні межі має цей період? Прослідкуйте еволюцію сприйняття середньовічної культури в європейській інтелектуальній спадщині.
2. Надайте характеристику ідеї та особливостям споруди Софійського собору (Стамбул, Туреччина).
3. За якими принципами створювались вітражі готичних соборів? Назвіть найвідоміші зразки вітражного мистецтва.
4. За власними критеріями складіть порівняльну таблицю «Основні напрямки і стилі в культурі Середньовіччя».

Література [1,2,3,4,5,7,8,9,11,14,16,17,19]

Тема 5. Культура Відродження.

Питання та завдання:

1. Надайте інформацію про історію створення, символізм, композицію та особливості картини «Весна» Сандро Боттічеллі.
2. Надайте інформацію про історію створення та особливості скульптури «Давид» Мікеланджело Буонарроті.
3. За власними критеріями складіть порівняльну таблицю «Образ Мадонни в живописі Відродження». Для порівняння необхідно підібрати 3 роботи майстрів Відродження.
4. Яким чином Реформація вплинула на розвиток культури?

Література [1,2,3,4,5,8,9,11,14,16,17,19,20]

Тема 6. Західноєвропейська культура XVII-XVIII століть.

Питання та завдання:

1. За власними критеріями складіть порівняльну таблицю «Національні школи живопису, що виникли у XVII ст.: фламандська, голландська, іспанська».
2. Які літературні жанри стали найбільш популярними в епоху Просвітництва? Як змінилась тематика творів?
3. Надайте інформацію про розвиток музичного мистецтва в XVII-XVIII століттях. Назвіть найвідоміших композиторів.
4. Який образ людини домінував у творчості Жака-Луї Давіда? Назвіть основні теми картин художника.

Література [1,2,3,4,5,8,9,11,14,16,18,19,20]

Тема 7. Культура XIX ст. – початку XX ст.

Питання та завдання:

1. Які прояви мав реалізм в живописі, літературній творчості та музичному мистецтві?
2. З'ясуйте основні віхи творчої біографії Огюста Родена. Назвіть найбільш відомі його роботи.
3. Надайте інформацію про шедеври оперного мистецтва XIX ст. Назвіть композиторів, які досягли найбільших успіхів.
4. За власними критеріями складіть порівняльну таблицю «Архітектурні стилі XIX ст.».

Література [1,2,3,4,5,8,9,11,14,16,18,19]

Тема 8. Культура XX століття. Постмодернізм і сучасна культура.

Питання та завдання:

1. З'ясуйте особливості магічного реалізму. Надайте характеристику роботам Фріди Кало.
2. З'ясуйте особливості абстрактного експресіонізму. Надайте характеристику роботам Джексона Поллока.
3. Складіть власний рейтинг (топ-3) картин в стилі сюрреалізму, поясніть критерії, відповідно яких твір посів те чи інше місце.
4. Наведіть приклади архітектурних споруд кінця XX- початку XXI ст., будівництво яких спирається на використання перероблених матеріалів.
5. Як кіномистецтво впливає на культурні процеси в XXI ст.?

Література [1,2,3,4,5,8,9,13,14,16,18]

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

Різноманітні елементи самостійного вивчення студентами заочної форми навчання матеріалу дисципліни сприяють [15, с. 15]:

- засвоєнню знань з курсу;
- оволодінню відповідним понятійним апаратом;
- вдосконаленню вміння послідовно та аргументовано формулювати думки, структурувати відповідь;
- підготовці до майбутнього іспиту з дисципліни «Історія зарубіжної культури».

Завдання для самостійного виконання складаються з теоретичного питання, практичного завдання (надати характеристику певному шедевру світової культури) та поняття, якому необхідно надати визначення. Відповідь на теоретичне питання передбачає його ґрунтовне вивчення, наявність висновку. Під час виконання практичного завдання варто **дотримуватись схеми:**

- ілюстрація;
- час і місце створення (а також місце експонування для картини або скульптури);
- автор (художник/ архітектор/ скульптор);
- культурно-історична епоха, художній стиль, напрямок;
- історія створення картини/ архітектурної споруди / скульптури;
- оригінальність композиції, жанрові і стильові характеристики, сюжетне і символічне наповнення пам'яток культури, техніка виконання;
- Ваше особисте враження від пам'ятки культури; емоції та асоціації, які у Вас викликає цей шедевр світової культури; місце цієї пам'ятки культури у Вашому власному рейтингу надбань світового мистецтва.

Самостійну роботу студенту заочної форми навчання необхідно здати на перевірку не пізніше, ніж за два тижня до початку екзаменаційної сесії [15, с. 15].

Оформлювати письмову роботу необхідно наступним чином [15, с. 15-16]:

1. самостійна робота виконуються на аркушах паперу формату А 4;
2. обсяг самостійної роботи – 6-7 сторінок на аркушах паперу формату А 4 з наступними параметрами: Times New Roman, 14 пт, 1,5 інтервал, поля (верхнє, нижнє, праве, лїве) 2 см.;
3. титульний аркуш оформлюється відповідно до вимог (ДОДАТОК А);
4. нумерують сторінки зверху справа;
5. на першій сторінці вказують номер варіанту, його питання та завдання;
6. посилання в тексті слід робити за зразком: [2, с.37], де 2 – номер джерела у списку літератури, с. 37 – номер сторінки;
7. перелік використаної літератури має містити не менше трьох джерел.
8. перелік використаних джерел подається в порядку згадування у тексті самостійної роботи або за абеткою;
9. оформлення переліку використаної літератури за вимогами ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 (ДОДАТОК Б).

З переліку наведених нижче варіантів самостійної роботи потрібно обрати позначений першою літерою Вашого прізвища.

Перша літера Вашого прізвища	Варіант самостійної роботи
А, Б, В	№ 1
Г, Ґ, Д	№ 2
Е, Є, Ж	№ 3
З, И, І, Ї	№ 4
Й, К, Л	№ 5
М, Н, О	№ 6
П, Р, С	№ 7
Т, У, Ф	№ 8
Х, Ц, Ч	№ 9
Ш, Щ, Ю, Я	№ 10

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ВАРІАНТАМИ

Варіант 1

1. Масова культура XX ст.: формування і шляхи поширення.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Мікеланджело «Створення Адама».
3. Дайте визначення поняттю: класицизм.

Варіант 2

1. Провідні риси і досягнення архітектури Стародавнього Риму.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Клод Моне «Враження».
3. Дайте визначення поняттю: перфоманс.

Варіант 3

1. Художні стилі в європейській культурі XVII-XVIII ст.: особливості, представники, культурні пам'ятки.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Сандро Боттічеллі «Народження Венери».
3. Дайте визначення поняттю: кубізм.

Варіант 4

1. Провідні риси і досягнення середньовічної культури Західної Європи.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Сальвадор Далі «Постійність пам'яті».
3. Дайте визначення поняттю: архітектурний ордер.

Варіант 5

1. Імпресіонізм та постімпресіонізм: особливості, представники, культурні пам'ятки.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Леонардо да Вінчі «Таємна вечеря».
3. Дайте визначення поняттю: поп-арт.

Варіант 6

1. Особливості формування і зміст культури Стародавнього Єгипту.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Мікеланджело Буонарроті «П'єта».
3. Дайте визначення поняттю: постмодернізм.

Варіант 7

1. Особливості культури доби Відродження.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Огюст Роден «Мислитель».
3. Дайте визначення поняттю: романський стиль.

Варіант 8

1. Мистецтво і архітектура модерна: особливості, представники, культурні пам'ятки.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Мирон «Дискобол».
3. Дайте визначення поняттю: сюрреалізм.

Варіант 9

1. Образотворче мистецтво первісної доби.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: Міланський собор.
3. Дайте визначення поняттю: імпресіонізм.

Варіант 10

1. Романтизм як культурний феномен XIX ст.
2. Надати характеристику шедевру світової культури за запропонованою схемою: піраміда Хеопса та Великий Сфінкс.
3. Дайте визначення поняттю: бароко.

5. ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Слово «культура» спочатку тлумачилось як:
 - а) правила поведінки в суспільстві
 - б) матеріальні досягнення людства
 - в) штучне середовище існування людини
 - г) способи обробки ґрунту

2. Автор ігрової концепції походження культури:
 - а) Й. Хейзинга
 - б) Г. Спенсер
 - в) З. Фройд
 - г) К. Юнг

3. Первісні релігійні вірування з'являються в період:
 - а) неоліту
 - б) палеоліту
 - в) енеоліту
 - г) мезоліту

4. Тотемізм – це:
 - а) віра в існування душі і духів
 - б) віра в надприродну силу, що править світом
 - в) віра у надприродну спорідненість людей із рослинами і тваринами
 - г) віра у надприродні можливості матеріальних предметів

5. У якій країні виникла писемність клинописного типу?
 - а) Єгипет
 - б) Китай
 - в) Греція
 - г) Месопотамія

6. Яка з пам'яток архітектури належить до культури Стародавнього Сходу?
- а) Парфенон
 - б) Скульптурний портрет цариці Нефертіті
 - в) Колізей
 - г) Стоунхендж
7. Скульптор Давньої Греції, автор статуї «Дискобол»
- а) Скопас
 - б) Фідій
 - в) Мирон
 - г) Лісіпп
8. Яка архітектурна споруда належить до античної культури?
- A) Храм Абу-Сімбел
 - B) Пантеон
 - C) Ворота богині Іштар
 - D) Храм Хатшепсут
9. Художні стилі середньовічної культури Західної Європи
- а) магічний реалізм і супрематизм
 - б) модерн і кубізм
 - в) бароко і класицизм
 - г) романський стиль і готика
10. Найвидатніші зразки готичної архітектури:
- а) собор Паризької Богоматері, Міланський собор
 - б) Лондонське Вестмінстерське абатство, Сіднейська опера
 - в) ансамбль Версальського парку, Ейфелева вежа
 - г) Блакитна мечеть у Стамбулі, мавзолей Тадж-Махал в Агрі
11. Представники мистецтва Ренесансу:
- а) Сандро Боттічеллі, Пітер Брейгель-старший, Лоренцо Берніні
 - б) Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело Буонаротті
 - в) Рембрандт, Пітер Пауль Рубенс, Клод Моне
 - г) Сальвадор Далі, Ель Греко, Ієронім Босх

12. В епоху Ренесансу виявився особливий інтерес до відродження традицій
- а) готичної культури
 - б) первісної культури
 - в) античної культури
 - г) романської культури
13. Які з перелічених творів належать Леонардо да Вінчі?
- а) «Джоконда», «Таємна вечеря», «Пані з горностаєм»
 - б) «Мадонна Конестабіле», «Афінська школа»
 - в) «Страшний суд», «Створення Адама»
 - г) «Передчуття громадянської війни», «Атомна Лєда»
14. Яка картина Рафаеля намарилася йому уві сні та вважається найкращим його твором?
- а) «Сікстинська Мадонна»
 - б) «Мадонна Альба»
 - в) «Мадонна Конестабіле»
 - г) «Заручини Марії»
15. Відомі голландські живописці:
- а) Мікеланджело Буонарроті, Вінсент Ван Гог
 - б) Леонардо да Вінчі, Лоренцо Берніні
 - в) Рембрандт, Йоганнес Вермеєр
 - г) Караваджо, Дієго Веласкес
16. Яку оперу створив Вольфганг Амадей Моцарт?
- а) «Весілля Фігаро»
 - б) «Аїда»
 - в) «Севільський цирульник»
 - г) «Летючий голландець»

17. Імпресіонізм сформувався:

- а) у Великобританії
- б) в Італії
- в) у Франції
- г) у Німеччині

18. Представники постімпресіонізму:

- а) Караваджо, Рембрандт
- б) Вінсент Ван Гог, Поль Гоген
- в) Клод Моне, Едгар Дега
- г) Едвард Мунк, Пауль Клее

19. Напрямок у мистецтві ХХ ст., який проголосив джерелом мистецтва сферу підсвідомості (інстинкти, сновидіння, галюцинації), а його методом –розрив логічних зв'язків, заміненних суб'єктивними асоціаціями (один з представників – Сальвадор Далі):

- а) примітивізм
- б) імпресіонізм
- в) сюрреалізм
- г) символізм

20. Що є характерною ознакою постмодернізму в культурі?

- а) гармонія й симетрія
- б) віра в об'єктивну істину
- в) відмова від ієрархій і стильових обмежень
- г) ідеалізація минулого

6.ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, типологія, функції культури.
2. Теорії виникнення культури.
3. Особливості культури первісного суспільства.
4. Образотворче мистецтво (живопис, графіка, скульптура) та архітектура первісного суспільства: період палеоліту.
5. Образотворче мистецтво (живопис, графіка, скульптура) та архітектура первісного суспільства: період мезоліту та неоліту.
6. Первісні форми релігійних вірувань, їх специфіка та особливості.
7. Загальна характеристика культурного простору Стародавнього Єгипту: писемність і література, освіта і науково-практичні знання.
8. Міфологія та релігія давніх єгиптян.
9. Образотворче мистецтво (скульптура, живопис) Стародавнього Єгипту.
10. Архітектура Стародавнього Єгипту.
11. Загальна характеристика культурного простору Стародавньої Месопотамії: писемність і література, освіта і науково-практичні знання.
12. Релігійно-міфологічні уявлення в Стародавній Месопотамії.
13. Образотворче мистецтво (скульптура, рельєфи, живопис) Стародавньої Месопотамії.
14. Архітектура Стародавньої Месопотамії.
15. Загальна характеристика культури Античного світу: характерні риси, періоди.
16. Образотворче мистецтво (скульптура, живопис, кераміка) Стародавньої Греції.
17. Архітектура Стародавньої Греції.
18. Зародження та розвиток театру в добу Античності. Олімпійські ігри.
19. Архітектура Стародавнього Риму.
20. Образотворче мистецтво (скульптура, живопис) Стародавнього Риму.

21. Загальна характеристика культури європейської культури доби Середньовіччя.
22. Рицарська культура.
23. Мистецтво Візантії.
24. Романський стиль у культурі середньовічної Європи.
25. Готика в культурі середньовічної Європи.
26. Загальні ідеї та риси Відродження. Періодизація.
27. Архітектура Відродження.
28. Скульптура Відродження.
29. Живопис Відродження.
30. Музичне та театральне мистецтво Відродження.
31. Загальна характеристика періоду Нового часу та Просвітництва: соціокультурні зміни.
32. Архітектура бароко.
33. Живопис та скульптура бароко.
34. Архітектура класицизму.
35. Живопис та скульптура класицизму.
36. Музичне та театральне мистецтво Нового часу та Просвітництва.
37. Європейська культура ХІХ ст.: емансипація, некласична філософія, соціальні ідеї та рухи.
38. Романтизм як світосприйняття та напрямок в мистецтві.
39. Розвиток реалізму в західноєвропейському мистецтві.
40. Мистецтво імпресіонізму та постімпресіонізму. Творчість Клода Моне, Вінсента Ван Гога.
41. Мистецтво і архітектура модерна.
42. Музичне та театральне мистецтво ХІХ ст. – початку ХХ ст.
43. Елітарна і масова культура ХХ ст.
44. Визначні архітектурні споруди ХХ ст.
45. Визначні картини ХХ ст.
46. Постмодернізм у світовій культурі: загальна характеристика та прояви.

47. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.Основна література

1. Годж С. Коротка історія архітектури. Стили, будівлі, елементи, матеріали / Сьюзі Годж ; з англ. пер. Андрій Ковальчук. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2024. – 228 с.
2. Годж С. Коротка історія мистецтва: ключ. напрями, роботи, теми і техніки / Сьюзі Годж ; з англ. пер. Павло Мигаль. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2024. – 224 с.
3. Історія образотворчого мистецтва та архітектури: курс лекцій для студентів спеціальності 034 Культурологія денної та заочної форми навчання / уклад. О. Демідко. – Київ : Ліра-К, 2021. – 182 с.
4. Крамарчук Х. П. Історія мистецтва та архітектури: навч. посіб. / Х. П. Крамарчук, Р. Я.Мотиль, О. Б. Білінська. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2022 . – 175 с.
5. Пилипів В. І. Світова культура: історія в схемах, таблицях, малюнках, світлинах: навч. посіб. / В. І. Пилипів, І. П. Печеранський. – Київ : КНУКіМ, 2019 . – 279 с.

2.Допоміжна література

6. Абрамович С. Культура Стародавнього світу в ілюстраціях : навч. посіб. / С. Абрамович, С. Баженова, М. Чікарькова. – Київ : Гуляєва В.М., 2020. – 340 с.
7. Балух В. О. Середньовічна Європейська культура: підручник / В. О. Балух, В. П. Коцур. – Чернівці : Друк Арт, 2020. – 590 с.
8. Бурназова В. В. Історія світової художньої культури: навч. посіб. / Віра Бурназова. – Мелітополь : Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2017. – 350 с.

9. Гула Р. В. Історія зарубіжної культури у схемах та ілюстраціях: навч. посіб. / Р. В. Гула, І. Г. Передерій, Л. І. Дерев'янка. – Київ : Каравела, 2018. – 262 с.
10. Історія зарубіжної культури [Електронний ресурс]: Матеріал з Wiki DonNTU. – Режим доступу: https://wiki.donntu.edu.ua/view/Історія_зарубіжної_культури. – Назва з екрану.
11. Клименюк Т. М. Історія архітектури середньовіччя і нового часу V - XIX ст.: підручник / Т. М. Клименюк. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2023. – 278 с.
12. Клименюк Т. М. Історія архітектури Стародавнього світу : підручник / Т. М. Клименюк, Х.С. Бойко ; за ред. Т.М. Клименюк. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. – 255 с.
13. Кравець М. С. Культурологія. Розвиток культури в інформаційному вимірі: підручник / М. С. Кравець. – Львів : Новий Світ-2000, 2019. – 259 с.
14. Кучменко Е. М. Культурологія. Історія світової культури: навч. посіб. / Е. М. Кучменко, Т. Ф. Мельничук. – 2-ге вид., допов. – Київ : НАКККиМ, 2014. – 478 с.
15. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи з дисципліни «Філософія» для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання [Електронний ресурс] / уклад. : І.О. Дмитрик, В.М. Сурженко. – Луцьк : ДонНТУ, 2022. – 39 с.
16. Перегуда Є. В. Історія світової культури: навч. посіб. / Є. В. Перегуда, О.О.Коцюбанська, І. О. Бурда. – Київ: КНУБА, 2016. – 143 с.
17. Сіверс В. А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. – Київ: НАКККиМ, 2017. - Ч. 1. – 203 с.
18. Сіверс В. А. Історія світової культури: навч. посіб. / В. А. Сіверс. – Київ: НАКККиМ, 2017. - Ч. 2. – 171 с.
19. Храмова-Баранова О. Л. Історія західноєвропейського мистецтва X - поч. XX ст.: навч. посіб. / О. Л. Храмова-Баранова, Н. О. Горбатова. – Київ : Вид. центр КНУКиМ, 2018. – 182 с.

20. Шкляр С. П. Історія європейської архітектури: Відродження та бароко : навч. посіб. / С.П. Шкляр. –Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 258 с.

ДОДАТОК А***Зразок оформлення титульного аркуша***

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
БІЗНЕСУ, АДМІНІСТРУВАННЯ І ПРАВА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ПРАВА

Самостійна робота
з дисципліни «Історія зарубіжної культури»

Варіант № ____

Виконав:

студент(ка) групи ХТЗ-22

заочної форми навчання

ПІБ

Викладач:

к.і.н., доцент, доцент кафедри

історії та права

Дмитрик І.О.

Дрогобич – 2025

ДОДАТОК Б

**Приклади оформлення бібліографічного опису за ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 у
списку джерел**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Однотомні видання 1 автор	Годж С. Коротка історія мистецтва: ключ. напрями, роботи, теми і техніки / С'юзі Годж ; з англ. пер. Павло Мигаль. – Львів : Вид-во Старого Лева, 2024. – 224 с.
Однотомні видання 2 автори	Храмова-Баранова О. Л. Історія західноєвропейського мистецтва X - поч. XX ст.: навч. посіб. / О.Л. Храмова-Баранова, Н.О. Горбатова. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. – 182 с.
Однотомні видання 3 автори	Перегида Є. В. Історія світової культури: навч. посіб. / Є. В. Перегида, О.О.Коцюбанська, І. О. Бурда. – Київ: КНУБА, 2016. – 143 с.
Однотомні видання без автора	Епоха відродження. Історія. Філософія. Наука і техніка / за ред. Умберто Еко; пер. з італ. О. К. Колодяжної та ін. – Харків : Фоліо, 2020. – 522 с.
Матеріали конференцій	Мистецька культура: історія, теорія, методологія: матер. XI Міжнар. наук. конф., 17 листопада 2023 р./ ред.-упоряд. Л. Купчинська ; відп. ред. В. Ферштей. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2023. - 239 с.
Частина періодичного видання	Горбатюк А. Ю. Феномен технокультури в контексті трансгуманізму: взаємодія між людством і технологіями. / А.Ю. Горбатюк //Культура і сучасність : альманах. – 2023. – № 2. – С. 22–26.
Електронні ресурси віддаленого доступу	Беба Ю. 19 найдивовижніших музеїв світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://inspired.com.ua/creative/architecture/19-amazing-museums/ . – Назва з екрану.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення семінарських занять
та організації самостійної роботи з дисципліни

«ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ КУЛЬТУРИ»

для студентів усіх спеціальностей
денної та заочної форм навчання

Укладач: І.О. Дмитрик

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

82100, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Шевченка, 9